

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

7. února 2018 *

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice (EU) 2015/2366 – Platební služby na vnitřním trhu – Článek 35 odst. 1 – Požadavky na přístup povolených nebo registrovaných poskytovatelů platebních služeb k platebním systémům – Článek 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) – Nepoužitelnost těchto požadavků na platební systémy složené výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny – Použitelnost uvedených požadavků na třístranná schémata platebních karet, která uzavřela dohody o společném označování nebo o zastupování – Platnost“

Ve věci C-643/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [Vrchní soud (Anglie a Wales), část Queen's Bench (správní senát), Spojené království] ze dne 19. října 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 12. prosince 2016, v řízení

The Queen, na žádost:

American Express Company,

proti

The Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury,

za přítomnosti:

Diners Club International Limited,

MasterCard Europe SA,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, S. Rodin a E. Regan (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: angličtina.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za American Express Company J. Turnerem, QC, J. Holmesem, QC, L. John, barrister, a I. Taylor a H. Ware, solicitors,
- za MasterCard Europe SA P. Harrisonem, S. Kinsellou, solicitors, a S. Pittem a J. Bedfordem, advocates,
- za vládu Spojeného království D. Robertsonem, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. Facennou, QC,
- za Evropský parlament R. Van de Westelakenem a A. Tamásem, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie J. Bauerschmidtem, I. Gurovem a E. Moro, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi H. Tserepa-Lacombe a J. Samnadda, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 35 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. 2015, L 337, s. 35).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností American Express Company s Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury (komisaři ministerstva financí Spojeného království, dále jen „vnitrostátní orgán“), jehož předmětem jsou podmínky, za nichž se na třístranná schémata platebních karet použijí pravidla týkající se přístupu povolených nebo registrovaných poskytovatelů platebních služeb k platebním systémům.

Právní rámec

Narízení (EU) 2015/751

- 3 Článek 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/751 ze dne 29. dubna 2015 o mezibankovních poplatcích za karetní platební transakce (Úř. věst. 2015, L 123, s. 1), nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

- 17) „čtyřstranným schématem platebních karet“ schéma platebních karet, v němž jsou za účasti tohoto schématu, vydavatele (na straně plátce) a akceptanta (na straně příjemce) prováděny karetní platební transakce z platebního účtu plátce na platební účet příjemce;

[...]

30) ‚platební značkou‘ jakýkoli fyzický nebo digitální název, pojem, označení, symbol nebo jejich kombinace, jejichž pomocí lze označit, v rámci jakého schématu platebních karet jsou karetní platební transakce uskutečňovány;

[...]

32) ‚společným označováním‘ (‚co-branding‘) umístění přinejmenším jedné značky platebního schématu a přinejmenším jedné značky, která není značkou platebního schématu, na tentýž karetní platební prostředek;

[...]“

Směrnice 2015/2366

4 Body 2, 6, 49, 50 a 52 odůvodnění směrnice 2015/2366 znějí následovně:

„(2) Revidovaný právní rámec Unie pro platební služby je doplněn nařízením [2015/751]. [...]

[...]

(6) Je třeba přijmout nová pravidla, která zaplní mezery v právních předpisech a zároveň zaručí jejich větší srozumitelnost a jednotné uplatňování právního rámce v celé Unii. [...]

[...]

(49) Je nezbytné, aby každý poskytovatel platebních služeb měl přístup ke službám v oblasti technické infrastruktury platebních systémů. Tento přístup by však měl splňovat odpovídající požadavky, aby byla zajištěna integrita a stabilita těchto systémů. Každý poskytovatel platebních služeb žádající o účast v platebním systému by měl nést riziko vlastní volby systému a platebnímu systému doložit, že jeho vnitřní mechanismy jsou dostatečně odolné vůči všem druhům rizika. Tyto platební systémy obvykle zahrnují čtyřstranné karetní systémy a hlavní systémy pro zpracování úhrad a inkas. Aby bylo možné zajistit rovné zacházení v celé Unii a stejně tak i mezi různými kategoriemi poskytovatelů platebních služeb, jimž bylo uděleno povolení, v souladu s podmínkami jejich licencí, je třeba vyjasnit pravidla týkající se přístupu k platebním systémům.

(50) Je třeba přijmout ustanovení o nediskriminačním zacházení s platebními institucemi, jimž bylo uděleno povolení, a úvěrovými institucemi tak, aby každý poskytovatel platebních služeb účastnící se hospodářské soutěže na vnitřním trhu mohl využívat služeb technické infrastruktury těchto platebních systémů za stejných podmínek. Je vhodné stanovit odlišné zacházení s poskytovateli platebních služeb, jimž bylo uděleno povolení, a s poskytovateli platebních služeb požívajícími výjimky podle této směrnice, jakož i výjimky podle článku 3 směrnice [Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES (Úř. věst. 2009, L 267, s. 7)] z důvodu rozdílů v jejich obezřetnostním rámci. Rozdíly v cenových podmínkách by měly být každopádně povoleny pouze v případě, že je to odůvodněno rozdíly v nákladech vynaložených poskytovateli platebních služeb. [...]

[...]

(52) Ustanovení týkající se přístupu k platebním systémům by se neměla používat na systémy zřízené a provozované jediným poskytovatelem platebních služeb. Tyto platební systémy mohou fungovat buď v přímé konkurenci s platebními systémy, nebo, což je častější, zaplňují mezeru na trhu,

kteřá není platebními systémy odpovídajícím způsobem pokryta. Mezi tyto systémy patří trojstranné systémy, například trojstranné karetní systémy, pokud nikdy nefungují jako fakticky čtyřstranné karetní systémy, například tím, že se opírají o držitele licence, zástupce nebo partnery v rámci společného označování („co-branding“). Tyto systémy obvykle rovněž zahrnují platební služby nabízené poskytovateli telekomunikačních služeb, přičemž provozovatel systému působí jako poskytovatel platebních služeb pro plátce a příjemce i pro vnitřní systémy bankovních skupin. Pro podporu hospodářské soutěže, kterou mohou tyto uzavřené platební systémy do prostředí zavedených tradičních platebních systémů přinést, by nebylo vhodné udělit přístup k těmto uzavřeným soukromým platebním systémům třetím stranám. [...]

- 5 Článek 1 směrnice 2015/2366, nadepsaný „Předmět“, který se nachází v hlavě I této směrnice, nadepsané „Předmět, oblast působnosti a definice“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice stanoví pravidla, podle nichž členské státy rozlišují tyto kategorie poskytovatelů platebních služeb:

- a) úvěrové instituce ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 [ze dne 26. června 2013 o omezitelných požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. 2013, L 176, s. 1)], včetně jejich poboček ve smyslu bodu 17 uvedeného článku, pokud se tyto pobočky nacházejí v Unii, bez ohledu na to, zda se jedná o pobočky úvěrových institucí se sídlem v Unii, nebo o pobočky úvěrových institucí se sídlem mimo Unii podle článku 47 směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 2013/36/EU [ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o omezitelném dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. 2013, L 176, s. 338)] a vnitrostátních právních předpisů;
  - b) instituce elektronických peněz ve smyslu čl. 2 bodu 1 směrnice [2009/110], včetně jejich poboček podle článku 8 uvedené směrnice a vnitrostátních právních předpisů, pokud se takové pobočky se nacházejí v Unii a jejich sídlo se nachází mimo Unii, a v případě, že platební služby poskytované těmito pobočkami jsou spojeny s vydáváním elektronických peněz;
  - c) poštovní žirové instituce, jež jsou v souladu s vnitrostátními právními předpisy oprávněny poskytovat platební služby;
  - d) platební instituce;
  - e) [Evropská centrální banka (ECB)] a národní centrální banky, pokud nejednají jako měnový orgán nebo jako jiné veřejné orgány;
  - f) členské státy a jejich regionální a místní orgány, pokud nejednají jako veřejné orgány.“
- 6 Článek 4 směrnice 2015/2366, nadepsaný „Definice“, zní:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

- 3) „platební službou“ jedna nebo více podnikatelských činností uvedených v příloze I;
- 4) „platební institucí“ právnická osoba, již bylo v souladu s článkem 11 uděleno povolení poskytovat a provádět platební služby v celé Unii;

[...]

7) ‚platebním systémem‘ systém sloužící k převodu peněžních prostředků, s formálními a standardizovanými postupy a společnými pravidly pro zpracování, zúčtování nebo vypořádání platebních transakcí;

[...]

11) ‚poskytovatelem platebních služeb‘ subjekt uvedený v čl. 1 odst. 1 nebo fyzická či právnická osoba požívající výjimky podle článků 32 nebo 33;

[...]

38) ‚zástupcem‘ fyzická nebo právnická osoba, která jménem platební instituce poskytuje platební služby;

[...]

40) ‚skupinou‘ skupina podniků, které jsou vzájemně propojeny vztahem uvedeným v čl. 22 odst. 1, 2 nebo 7 směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 2013/34/EU [ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Úř. věst. 2013, L 182, s. 19)], nebo podniků ve smyslu článků 4, 5, 6 a 7 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 241/2014 [ze dne 7. ledna 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o regulační technické normy pro kapitálové požadavky na instituce (Úř. věst. 2014, L 74, s. 8)], které jsou vzájemně propojeny vztahem uvedeným v čl. 10 odst. 1, čl. 113 odst. 6 nebo 7 nařízení [č. 575/2013];

[...]

47) ‚platební značkou‘ jakýkoli fyzický nebo digitální název, pojem, označení, symbol nebo jejich kombinace, jejichž pomocí lze označit, v rámci jakého schématu platebních karet jsou karetní platební transakce uskutečňovány;

[...]“

7 Článek 11 směrnice 2015/2366, nadepsaný „Udělení povolení“ je zahrnut v kapitole 1, nadepsané „Platební instituce“, hlavy II směrnice 2015/2366, přičemž tato hlava je nadepsána „Poskytovatelé platebních služeb“. Tento článek 11 v odstavci 1 uvádí:

„Členské státy vyžadují, aby podniky neuvedené v čl. 1 odst. 1 písm. a), b), c), e) a f) a které nejsou fyzickými nebo právnickými osobami požívajícími výjimky podle článků 32 nebo 33, které mají v úmyslu poskytovat platební služby, získaly před zahájením poskytování platebních služeb povolení pro platební instituce. [...]“

8 Článek 35 této směrnice, nadepsaný „Přístup k platebním systémům“, je zahrnut v kapitole 2 této hlavy II, přičemž tato kapitola je nadepsána „Společná ustanovení“. Tento článek stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby pravidla týkající se přístupu povolených nebo registrovaných poskytovatelů platebních služeb, kteří jsou právnickými osobami, k platebním systémům byla objektivní, nediskriminační a přiměřená a aby tato pravidla nebránila přístupu více, než je nezbytně nutné pro zabezpečení proti konkrétním rizikům, například vypořádacímu riziku, operačnímu riziku a obchodnímu riziku, a pro ochranu finanční a operační stability platebního systému.“

Platební systémy nesmí poskytovatelům platebních služeb, uživatelům platebních služeb ani jiným platebním systémům uložit žádný z těchto požadavků:

- a) omezující pravidlo týkající se skutečné účasti v jiných platebních systémech;
- b) pravidlo, které činí rozdíly mezi povolenými poskytovateli platebních služeb, nebo mezi registrovanými poskytovateli platebních služeb, pokud jde o práva, povinnosti a oprávnění účastníků;
- c) omezení na základě statusu organizace.

2. Odstavec 1 se nepoužije:

[...]

- b) platební systémy složené výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny.

[...]“

- 9 Příloha I směrnice 2015/2366, nadepsaná „Platební služby“, provádí výčet činností stanovených v čl. 4 bodu 3 této směrnice, které jsou z tohoto důvodu považovány za „platební služby“ ve smyslu uvedené směrnice.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že American Express je nadnárodní společnost, která poskytuje s pomocí svých konsolidovaných dceřiných společností služby týkající se plateb, cestování, směny a věrnostních systémů spotřebitelům a podnikům. Zabývá se také vydáváním a akceptací platebních karet, a to v celosvětovém měřítku zahrnujícím i Evropskou unii. American Express provozuje spolu se svými dceřinými společnostmi schéma platebních karet American Express (dále jen „Amex“), což je třístranné schéma platebních karet. Toto schéma Amex uzavřelo dohody o společném označování a poskytování služeb v rámci Unie, což by na základě odpovědi, kterou Soudní dvůr poskytne na otázku týkající se výkladu čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366, mohlo znamenat, že by se na Amex vztahovaly povinnosti v oblasti přístupu stanovené v čl. 35 odst. 1 této směrnice.
- 11 Vnitrostátní orgán řídí Her Majesty's Treasury (ministerstvo financí, Spojené království). Posledně uvedené nese konečnou odpovědnost za plnění povinností uložených Spojenému království Velké Británie a Severního Irska, pokud jde o uplatnění, výkon a jakoukoli jinou formu provádění směrnice 2015/2366.
- 12 Společnost American Express podala k předkládajícímu soudu žádost o povolení soudního přezkumu legality (*judicial review*) „úmyslu nebo povinnosti [vnitrostátního orgánu] uplatnit, vykonávat nebo jakoukoli jinou formou provádět čl. 35 odst. 1 [směrnice 2015/2366] v rozsahu, v němž stanoví podmínky pro společné označování nebo zastupování“. Předkládající soud požadované povolení udělil.
- 13 Předkládající soud si klade otázku, zda je třeba čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice 2015/2366 vykládat v tom smyslu, že třístranné schéma platebních karet, které uzavřelo dohodu v rámci společného označování nebo dohodu o zastupování, je vyňato z požadavků na přístup stanovených v čl. 35 odst. 1 této směrnice. Podle předkládajícího soudu zejména bod 52 odůvodnění uvedené směrnice neumožňuje poskytnout jasnou odpověď na tuto otázku.

- 14 Dále má předkládající soud za to, že rozhodne-li Soudní dvůr tak, že se tyto požadavky použijí na třístranná schémata platebních karet, která uzavřela dohodu v rámci společného označování nebo dohodu o zastupování, bude třeba vyjádřit se k argumentu předloženému společností American Express, že čl. 35 odst. 1 směrnice 2015/2366 je neplatný z důvodu nedostatku odůvodnění, zjevně nesprávného posouzení a porušení zásady proporcionality.
- 15 Za těchto podmínek se High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [Vrchní soud (pro Anglii a Wales), Queen's Bench Division (správní senát), Spojené království] rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Má platební systém, na který by se jinak na základě čl. 35 odst. 2 písm. b) [této] směrnice neuplatnila povinnost v oblasti přístupu upravená v čl. 35 odst. 1 směrnice [2015/2366], podléhat [uvedené povinnosti] i) pokud uzavře dohody s partnery v rámci společného označování, kteří sami neposkytují platební služby v daném systému, pokud jde o společně označované produkty, nebo ii) pokud využije zástupce jednajícího jeho jménem při poskytování platebních služeb?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku, je čl. 35 odst. 1 citované směrnice neplatný v rozsahu, v němž stanoví, že platební systémy, které uzavřely takové dohody, podléhají povinnosti v oblasti přístupu, a to na základě:
- neuvezení odůvodnění podle článku 296 SFEU;
  - zjevně nesprávného posouzení nebo
  - porušení zásady proporcionality?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 16 Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřijatelná v plném rozsahu z důvodu, zaprvé že neexistuje skutečný spor mezi účastníky, zadruhé že vnitrostátní soud ve svém předkládacím rozhodnutí nepředložil minimum nezbytných informací, jelikož neuvedl relevantní skutkové okolnosti ani důvody, které jej vedly k pochybnostem ohledně výkladu a platnosti ustanovení dotčených ve věci v původním řízení, a zatřetí že podání žaloby v původním řízení směřující k přezkumu legality „úmyslu nebo povinnosti“ vnitrostátního orgánu uplatňovat nebo provádět tato ustanovení představuje obcházení systému procesních prostředků, který zavedla Smlouva o FEU za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení.
- 17 V tomto ohledu je třeba připomenout, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu nebo platnosti normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 24).
- 18 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad nebo žádané posouzení platnosti unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 25).

- 19 Pokud jde zaprvé o reálnost sporu v původním řízení, je třeba poukázat na to, že společnost American Express svojí žalobou navrhovala předkládajícímu soudu přezkum legality „úmyslu nebo povinnosti“ vnitrostátního orgánu uplatnit nebo provést sporná ustanovení. V tomto ohledu z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že účastníci původního řízení se přou o opodstatněnost žaloby. Vzhledem k tomu, že předkládající soud byl vyzván k tomu, aby tento názorový nesoulad vyřešil, přičemž měl za to, že účastníci původního řízení skutečně zpochybnili výklad a platnost dotčených ustanovení tohoto nařízení, není zjevně patrné, že by spor v původním řízení nebyl skutečný [obdobně viz rozsudky ze dne 10. prosince 2002, *British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, body 36 a 38, a ze dne 4. května 2016, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, bod 17].
- 20 Navíc tvrzení, která mají prokázat umělou povahu sporu v původním řízení a jsou založená na skutečnosti, že neexistuje žádný akt ani žádné opomenutí vnitrostátního orgánu, na jehož základě by mohla být podána žaloba na přezkum legality, se zakládají na výhradách k přípustnosti žaloby dotčené ve věci v původním řízení a k posouzení skutkového stavu provedeného předkládajícím soudem při použití kritérií stanovených vnitrostátním právem. Na Soudním dvoru není zpochybnit toto posouzení, které v rámci tohoto řízení spadá do pravomoci vnitrostátního soudu, ani ověřit, zda předkládací rozhodnutí bylo přijato v souladu s vnitrostátními pravidly upravujícími organizaci soudů a soudní řízení. Tyto argumenty tedy nemohou vyvrátit domněnku relevance uvedenou v bodě 18 tohoto rozsudku (obdobně viz rozsudek ze dne 16. června 2015, *Gauweiler a další*, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 26).
- 21 Zadruhé, pokud jde o argument, že předkládající soud neuvedl relevantní skutkové okolnosti ani důvody, které jej vedly k pochybnostem ohledně výkladu a platnosti ustanovení dotčených ve věci v původním řízení, je třeba poukázat na to, že podle čl. 94 písm. a) jednacího řádu Soudního dvora musí jakákoli žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahovat „stručné vylíčení předmětu sporu, jakož i rozhodných skutečností tak, jak byly zjištěny předkládajícím soudem, nebo alespoň vylíčení skutkových okolností, na kterých jsou otázky založeny.“
- 22 V tomto ohledu stačí, aby předmět sporu v původním řízení, jakož i hlavní otázky mající význam ve vztahu k právnímu řádu Unie, o které v něm jde, vyplývaly z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a umožňovaly členským státům předkládat vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie a účinně se řízení před Soudním dvorem účastnit (rozsudek ze dne 8. září 2009, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, bod 41 a citovaná judikatura).
- 23 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že schéma Amex je složeno výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny ve smyslu čl. 35 odst. 2 první pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366, a spadá tedy pod výjimku upravenou v tomto ustanovení. Z předkládacího rozhodnutí také vyplývá, že schéma Amex uzavřelo řadu dohod o společném označování a poskytování služeb v rámci Unie, které by jej mohly v závislosti na otázce týkající se výkladu předložené předkládajícím soudem připravit o možnost využít uvedené ustanovení, přičemž by v takovém případě schéma Amex podléhalo požadavkům na přístup stanoveným v čl. 35 odst. 1 této směrnice.
- 24 Předkládací rozhodnutí uvádí stručně, ale přesně, původ a povahu tohoto sporu, o němž má za to, že jeho výsledek závisí na výkladu a platnosti těchto ustanovení. Z toho plyne, že předkládající soud dostatečně vymezil skutkový a právní rámec, v němž žádá o výklad unijního práva, aby umožnil Soudnímu dvoru dát na uvedenou žádost užitečnou odpověď (obdobně viz rozsudek ze dne 7. července 2016, *Genentech*, C-567/14, EU:C:2016:526, bod 27).
- 25 Pokud jde o to, zda předkládající soud uvedl dostatečně důvody, které ho vedly k pochybnostem o výkladu a platnosti ustanovení dotčených ve věci v původním řízení, z ducha spolupráce, kterým se má řídit průběh řízení o předběžné otázce, skutečně vyplývá, že je nezbytné, aby vnitrostátní soud

vedl ve svém předkládacím rozhodnutí konkrétní důvody, proč má za to, že odpověď na jeho otázky týkající se výkladu či platnosti některých ustanovení unijního práva je nezbytná pro vyřešení sporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. května 2016, Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, bod 24 a citovaná judikatura).

- 26 Je tedy důležité, aby vnitrostátní soud uvedl konkrétní důvody, které jej vedly k pochybnostem o výkladu a platnosti některých ustanovení unijního práva, a popsal důvody neplatnosti, které mohou být podle jeho názoru uznány. Takový požadavek vyplývá rovněž z čl. 94 písm. c) jednacího řádu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. května 2016, Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, bod 25 a citovaná judikatura).
- 27 V projednávaném případě v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud uvedl, přičemž zopakoval část argumentů uplatněných American Express a MasterCard Europe SA v tomto ohledu, že výklad některých ustanovení směrnice 2015/2366 je nejasný. Předkládající soud rovněž uvedl, že Soudní dvůr může na základě svého výkladu těchto ustanovení rozhodnout o důvodech neplatnosti uplatněných společností American Express.
- 28 Z toho vyplývá, že předkládající soud má za to, že z argumentů předložených účastníky v původním řízení vyvstává nejen otázka týkající se výkladu, jejíž zodpovězení je nejisté, ale také, že důvody neplatnosti, kterých se dovolává společnost American Express a které jsou převzaty v předkládacím rozhodnutí, mohou být uznány.
- 29 Pokud jde zařetí o argument, že podání žaloby v původním řízení, která směřovala k přezkumu legality „úmyslu nebo povinnosti“ vnitrostátního orgánu uplatňovat nebo provádět směrnici 2015/2366, představuje obcházení systému procesních prostředků, který zavedla Smlouva o FEU, za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, kdy nebylo tímto vnitrostátním orgánem přijato žádné opatření proti Amex a kdy se uvedený orgán omezil na prohlášení, že nesouhlasí s podáním žaloby v původním řízení, je třeba připomenout, že Soudní dvůr prohlásil za přípustné již několik žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, které se týkaly výkladu nebo platnosti odvozených právních aktů a které byly podány v rámci takových žalob směřujících k přezkumu legality, mimo jiné ve věcech, ve kterých byly vydány rozsudky ze dne 10. prosince 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco (C-491/01, EU:C:2002:741), ze dne 3. června 2008, Intertanko a další (C-308/06, EU:C:2008:312), ze dne 8. července 2010, Afton Chemical (C-343/09, EU:C:2010:419), ze dne 4. května 2016, Pillbox 38 (C-477/14, EU:C:2016:324), a ze dne 4. května 2016, Philip Morris Brands a další (C-547/14, EU:C:2016:325).
- 30 Kromě toho možnost jednotlivců uplatnit neplatnost obecně závazného aktu Unie před vnitrostátními soudy nepodléhá podmínce, aby již byla přijata opatření provádějící uvedený akt na základě vnitrostátního práva. V tomto ohledu stačí, aby vnitrostátnímu soudu byl předložen skutečný spor, v němž incidenčně vyvstává otázka platnosti takového aktu. Tato podmínka je přitom ve sporu v původním řízení splněna, jak vyplývá z bodů 14, 19, 20, 27 a 28 tohoto rozsudku [obdobně viz rozsudky ze dne 10. prosince 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, bod 40; ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 29; ze dne 4. května 2016, Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, bod 19, a ze dne 4. května 2016, Philip Morris Brands a další, C-547/14, EU:C:2016:325, bod 35].
- 31 Za těchto podmínek není patrné, že by taková žaloba, o jakou se jedná v původním řízení, obcházela systém procesních prostředků zavedený Smlouvou o FEU.
- 32 Z výše uvedených úvah vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K první otázce

- 33 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že třístranné schéma platebních karet, které uzavřelo dohodu s partnerem v rámci společného označování, který sám neposkytuje platební služby v uvedeném schématu, pokud jde o společně označované produkty, nebo které využilo zástupce za účelem poskytování platebních služeb, je zbaveno možnosti využít výjimku upravenou v tomto ustanovení, a tedy podléhá požadavkům uvedeným v čl. 35 odst. 1 této směrnice.
- 34 Úvodem je třeba připomenout, že podle čl. 35 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2015/2366 „[č]lenské státy zajistí, aby pravidla týkající se přístupu povolených nebo registrovaných poskytovatelů platebních služeb, kteří jsou právníckými osobami, k platebním systémům byla objektivní, nediskriminační a přiměřená a aby tato pravidla nebránila přístupu více, než je nezbytně nutné pro zabezpečení proti konkrétním rizikům, například vypořádacímu riziku, operačnímu riziku a obchodnímu riziku, a pro ochranu finanční a operační stability platebního systému“. Článek 35 odst. 1 druhý pododstavec této směrnice kromě toho uvádí požadavky, které platební systémy nesmí v žádném případě uložit poskytovatelům platebních služeb, uživatelům platebních služeb ani jiným platebním systémům.
- 35 Pokud jde o čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice 2015/2366, toto ustanovení stanoví, že čl. 35 odst. 1 této směrnice se nevztahuje na „platební systémy složené výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny“. Pojem „skupina“ je definován v čl. 4 bodu 40 této směrnice jako „skupina podniků, které jsou vzájemně propojeny vztahem uvedeným v čl. 22 odst. 1, 2 nebo 7 směrnice [2013/34], nebo podniků ve smyslu článků 4, 5, 6 a 7 nařízení [...] v přenesené pravomoci [č. 241/2014], které jsou vzájemně propojeny vztahem uvedeným v čl. 10 odst. 1, čl. 113 odst. 6 nebo 7 nařízení [č. 575/2013]“.
- 36 Jak bylo připomenuto v bodě 23 tohoto rozsudku, je pravda, že takové třístranné schéma platebních karet, jako je Amex, je složeno výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny ve smyslu předchozího bodu.
- 37 Z toho v zásadě vyplývá, že takové třístranné schéma platebních karet nepodléhá požadavkům na přístup stanoveným v čl. 35 odst. 1 směrnice 2015/2366, ledaže se na jeho provozování podílí třetí osoba, takže schéma nelze nadále považovat za složené výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny ve smyslu čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) této směrnice.
- 38 V projednávaném případě společnost American Express tvrdí, že čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že pouhá okolnost, že třístranné schéma platebních karet uzavřelo dohodu o společném označování a dohodu o zastupování, neznamená, že je podřízeno požadavkům na přístup. Pokud jde totiž o dohody o společném označování, v rámci kterých partner v rámci společného označování neposkytuje žádné platební služby, zůstává schéma jediným vydavatelem platebních karet a jediným příjemcem transakcí uskutečněných těmito kartami. Stejně tak využití zástupce pro poskytování platebních služeb podle American Express nemění totožnost poskytovatele platebních služeb v systému platebních karet. Požadavky na přístup se proto vztahují na uvedený systém pouze v případě, že by třístranné schéma platebních karet udělilo v rámci tohoto systému licenci dalšímu poskytovateli platebních služeb.
- 39 Naproti tomu MasterCard Europe tvrdí, že samotná skutečnost, že třístranné schéma platebních karet využívá partnera v rámci společného označování nebo zástupce, znamená, že je podřízeno požadavkům na přístup, protože v takovém případě nemůže být tento systém nadále považován za spadající pod výjimku upravenou v čl. 35 odst. 2 prvním pododstavci písm. b) směrnice 2015/2366.

- 40 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je třeba při výkladu ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 21. září 2017, Komise v. Německo, C-616/15, EU:C:2017:721, bod 43 a citovaná judikatura).
- 41 Zprvce ze znění čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366 vyplývá, že účast poskytovatelů platebních služeb, kteří nepatří do téže skupiny, na tomtéž platebním systému znamená, že tento systém nemá možnost využít výjimku upravenou v tomto ustanovení, a tedy podléhá požadavkům na přístup uvedeným v čl. 35 odst. 1 této směrnice.
- 42 Z článku 4 bodu 11 směrnice 2015/2366 vyplývá, že poskytovatel platebních služeb je definován jako „subjekt uvedený v čl. 1 odst. 1 [této směrnice] nebo fyzická či právnická osoba požívající výjimky podle článků 32 nebo 33 [této směrnice]“. Uvedený čl. 1 odst. 1 rozlišuje šest kategorií poskytovatelů platebních služeb, a sice některé úvěrové instituce; instituce elektronických peněz ve smyslu čl. 2 bodu 1 směrnice 2009/110; poštovní žirové instituce, jež jsou v souladu s vnitrostátními právními předpisy oprávněny poskytovat platební služby; platební instituce; ECB a národní centrální banky, pokud nejednají jako měnový orgán nebo jako jiné veřejné orgány, a členské státy a jejich regionální a místní orgány, pokud nejednají jako veřejné orgány. Pokud jde o uvedené články 32 a 33, ty stanoví výjimky pro fyzické a právnické osoby, které poskytují některé platební služby.
- 43 Co se týče otázky, zda partner v rámci společného označování nebo zástupce spadá pod pojem „poskytovatel platebních služeb“, jak je připomenut v předchozím bodě, je pravda, pokud jde zprvce o pojem „společné označování“, že tento pojem není ve směrnici 2015/2366 definován. Z bodu 2 odůvodnění této směrnice nicméně vyplývá, že revize právního rámce Unie pro platební služby, která vedla k přijetí uvedené směrnice, je doplněna nařízením 2015/751. Kromě toho z bodu 6 odůvodnění téže směrnice vyplývá, že záměrem unijního normotvůrce bylo zaručit jednotné uplatňování právního rámce pro platební služby v celé Unii.
- 44 Podle čl. 2 bodu 32 nařízení 2015/751 je společné označování definováno jako „umístění přinejmenším jedné značky platebního schématu a přinejmenším jedné značky, která není značkou platebního schématu, na tentýž karetní platební prostředek“. Samotné slovní spojení „platební značka“ je definováno jak v čl. 2 bodu 30 tohoto nařízení, tak i v čl. 4 bodu 47 směrnice 2015/2366 jako „jakýkoli fyzický nebo digitální název, pojem, označení, symbol nebo jejich kombinace, jejichž pomocí lze označit, v rámci jakého schématu platebních karet jsou karetní platební transakce uskutečňovány“.
- 45 Pokud jde zadruhé o pojem „zástupce“, ten je definován v čl. 4 bodu 38 směrnice 2015/2366 jako „fyzická nebo právnická osoba, která jménem platební instituce poskytuje platební služby“. Jak vyplývá z bodu 42 tohoto rozsudku, platební instituce jsou jednou z šesti kategorií poskytovatelů platebních služeb, jejichž výčet je uveden v čl. 1 odst. 1 této směrnice.
- 46 Z příslušných definic pojmů „společné označování“ a „zástupce“ tedy nelze dovodit, že partner v rámci společného označování nebo zástupce je nutně poskytovatelem platebních služeb ve smyslu čl. 4 bodu 11 směrnice 2015/2366.
- 47 Je tedy nutno konstatovat, že ze znění čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366 výslovně nevyplývá, že skutečnost, že platební systém složený výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny využívá partnera v rámci společného označování nebo zástupce, nutně znamená, že je uvedený systém zbaven možnosti využít výjimku upravenou v tomto ustanovení. Jestliže přitom unijní normotvůrce chtěl omezit oblast působnosti uvedeného ustanovení, tak aby tomu tak bylo, mohl to stanovit výslovně (viz obdobně rozsudek ze dne 19. března 2009, Komise v. Itálie, C-275/07, EU:C:2009:169, bod 99).

- 48 Zadruté, pokud jde o kontext, do kterého náleží čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice 2015/2366, je třeba připomenout, že článek 35 této směrnice má za cíl, jak vyplývá z jeho odst. 1 prvního pododstavce, upravit podmínky pro přístup povolených nebo registrovaných poskytovatelů platebních služeb k platebním systémům. S tím se slučuje takový výklad čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b), podle kterého třístranné schéma platebních karet, které se rozhodlo otevřít tím, že pro své fungování využívá poskytovatele platebních služeb, který nepatří do skupiny, podléhá požadavkům na přístup, které jsou uvedeny v čl. 35 odst. 1 uvedené směrnice.
- 49 Bod 52 odůvodnění směrnice 2015/2366 stanoví, že mezi systémy zřízené a provozované jediným poskytovatelem platebních služeb „patří trojstranné systémy, například trojstranné karetní systémy, pokud nikdy nefungují jako fakticky čtyřstranné karetní systémy, například tím, že se opírají o držitele licence, zástupce nebo partnery v rámci společného označování („co-branding“).“
- 50 Na rozdíl od toho, co tvrdí MasterCard Europe, však tento bod odůvodnění nemůže odůvodnit výklad, podle kterého každá dohoda o společném označování nebo dohoda o zastupování třístranným schématem platebních karet nutně znamená, že je toto schéma vyloučeno z oblasti působnosti čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366.
- 51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že bod odůvodnění unijního sekundárního právního předpisu sice může umožňovat objasnění toho, jak má být určitá právní norma vykládána, sám ale takovou normou být nemůže (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. červenec 1989, Casa Fleischhandel, 215/88, EU:C:1989:331, bod 31).
- 52 V každém případě, jak to v podstatě tvrdí Komise, nic v bodě 52 odůvodnění směrnice 2015/2366 a ostatně ani v ostatních ustanoveních této směrnice nebrání tomu, aby čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) této směrnice byl vykládán v tom smyslu, že v případě, že schéma platebních karet využívá partnera v rámci společného označování nebo zástupce, je nezbytné, aby partner v rámci společného označování nebo zástupce byl poskytovatelem platebních služeb, nebo přestože jeho role v rámci tohoto schématu může být postavena na roveň činnosti takového poskytovatele, aby uvedené schéma nebylo nadále považováno za složené výlučně z poskytovatelů platebních služeb patřících do téže skupiny ve smyslu tohoto posledně uvedeného ustanovení.
- 53 Je totiž třeba poukázat na to, že bod 52 odůvodnění této směrnice ve své první větě uvádí, že ustanovení týkající se přístupu k platebním systémům by se neměla používat na platební systémy „zřízené a provozované jediným poskytovatelem platebních služeb“, čímž klade důraz na počet poskytovatelů platebních služeb zapojených do fungování dotčeného systému.
- 54 Pokud z uvedeného bodu odůvodnění vyplývá, že karetní schémata, která využívají partnery v rámci společného označování nebo zástupce, mohou být považována za fungující jako fakticky čtyřstranné karetní systémy, je třeba rovněž připomenout, že čtyřstranné schéma platebních karet je definováno v čl. 2 bodu 17 nařízení 2015/751 jako schéma, „v němž jsou za účasti tohoto schématu, vydavatele (na straně plátce) a akceptanta (na straně příjemce) prováděny karetní platební transakce z platebního účtu plátce na platební účet příjemce“.
- 55 V důsledku toho a s ohledem na úvahy uvedené v bodě 43 tohoto rozsudku je klasické čtyřstranné schéma platebních karet ve smyslu směrnice 2015/2366 charakterizováno přítomností různých poskytovatelů platebních služeb, kteří provádějí služby „akceptanta“ a „vydavatele“ v rámci karetních platebních transakcí.
- 56 Je tedy třeba konstatovat, jak to tvrdí Komise, že příklady situací, které jsou uvedeny v bodě 52 odůvodnění směrnice 2015/2366, v nichž třístranná schémata platebních karet uzavírají dohody se zástupci nebo partnery v rámci společného označování, pouze ilustrují způsob, jakým tato schémata mohou organizovat své transakční vztahy tak, aby byla schopna se v praxi chovat jako čtyřstranná schémata platebních karet za účelem použití požadavků na přístup stanovených touto směrnicí.

- 57 Zatřetí, pokud jde o cíle sledované směrnicí 2015/2366, jejíž součástí jsou ustanovení dotčená ve věci v původním řízení, je třeba připomenout, že podle bodu 49 odůvodnění této směrnice, „je nezbytné, aby každý poskytovatel platebních služeb měl přístup ke službám v oblasti technické infrastruktury platebních systémů,“ a že „[a]by bylo možné zajistit rovné zacházení v celé Unii mezi různými kategoriemi poskytovatelů platebních služeb, jimž bylo uděleno povolení, v souladu s podmínkami jejich licencí, je třeba vyjasnit pravidla týkající se přístupu k platebním systémům.“
- 58 Stejně tak bod 50 odůvodnění směrnice 2015/2366 zdůrazňuje, že „[j]e třeba přijmout ustanovení o nediskriminačním zacházení s platebními institucemi, jimž bylo uděleno povolení, a úvěrovými institucemi tak, aby každý poskytovatel platebních služeb účastníci se hospodářské soutěže na vnitřním trhu mohl využívat služeb technické infrastruktury těchto platebních systémů za stejných podmínek.“ Tento bod odůvodnění doplňuje, že [j]e vhodné stanovit odlišné zacházení s poskytovateli platebních služeb, jimž bylo uděleno povolení, a s poskytovateli platebních služeb požívajícími výjimky podle této směrnice, jakož i výjimky podle článku 3 směrnice [2009/110] z důvodu rozdílů v jejich obezřetnostním rámci.“
- 59 Konečně bod 52 odůvodnění směrnice 2015/2366 uvádí mimo jiné že, pro podporu hospodářské soutěže, kterou mohou takové uzavřené platební systémy, jako jsou třístranná schémata platebních karet, která nikdy nefungují jako fakticky čtyřstranné karetní systémy, přinést do prostředí zavedených tradičních platebních systémů, by nebylo vhodné udělit přístup k těmto uzavřeným soukromým platebním systémům třetím stranám.
- 60 Z bodů odůvodnění uvedených v bodech 57 až 59 tohoto rozsudku vyplývá, že cílem článku 35 směrnice 2015/2366 je v podstatě zajistit, aby každý poskytovatel platebních služeb mohl mít přístup ke službám v oblasti technické infrastruktury platebních systémů, aby bylo zajištěno rovné zacházení v celé Unii s různými kategoriemi poskytovatelů platebních služeb. Jak rovněž vyplývá z těchto bodů odůvodnění, unijní normotvůrce zamýšlel zajistit, aby každý poskytovatel platebních služeb mohl využít takových služeb za stejných podmínek, aby byla zachována účinná hospodářská soutěž na trzích plateb.
- 61 Z týchž bodů odůvodnění přitom vyplývá, konkrétně z bodů odůvodnění uvedených v bodech 58 a 59 tohoto rozsudku, že ačkoli požadavky na přístup, které jsou stanoveny v čl. 35 odst. 1 směrnice 2015/2366, v podstatě musí umožnit každému poskytovateli platebních služeb, aby měl přístup k platebním systémům za podmínek, které tento článek stanoví, unijní normotvůrce zamýšlel rovněž stanovit rozdílné zacházení s poskytovateli platebních služeb, pokud rozdíly mezi těmito poskytovateli takové zacházení odůvodňují.
- 62 Konkrétně, pokud jde o uzavřená třístranná platební schémata, z bodu 59 tohoto rozsudku vyplývá, že unijní normotvůrce považoval za vhodné vyloučit tato schémata z požadavků na přístup, aby byla podpořena hospodářská soutěž mezi platebními systémy. Jak však vyplývá zvláště z bodů 54 až 56 tohoto rozsudku, jestliže se třístranné schéma platebních karet rozhodne otevřít tím, že využije poskytovatele platebních služeb nepatřícího do skupiny, jeho fungování se přibližuje fungování klasického čtyřstranného platebního systému, takže potřeba podpořit hospodářskou soutěž, kterou vytváří na trhu, již neodůvodňuje, aby bylo takové schéma vyňato z požadavků na přístup.
- 63 Mohlo by být totiž obtížné dosáhnout cílů směrnice 2015/2366, zejména cíle článku 35 odst. 1 této směrnice, který spočívá v zajištění rovných podmínek hospodářské soutěže v oblasti poskytování platebních služeb, kdyby třístranné schéma platebních karet, které využívá třetí osobu, která je v postavení poskytovatele platebních služeb ve smyslu čl. 4 bodu 11 této směrnice, nebo jejíž role může být postavena na roveň takového poskytovatele, nepodléhalo požadavkům na přístup poskytovatelů platebních služeb k platebním systémům, které jsou stanoveny v čl. 35 odst. 1 uvedené směrnice.

- 64 Je proto třeba konstatovat, že takové požadavky jsou použitelné na třístranné schéma platebních karet, které uzavřelo dohodu o společném označování ve smyslu čl. 2 bodu 32 nařízení 2015/751, pokud dotčený partner v rámci společného označování je poskytovatelem platebních služeb ve smyslu čl. 4 bodu 11 směrnice 2015/2366, a to i v případě, že uvedený partner sám neposkytuje v rámci této dohody žádnou platební službu, pokud jde o společně označované produkty.
- 65 Rovněž pokud třístranné schéma platebních karet uzavřelo dohodu se zástupcem ve smyslu čl. 4 bodu 38 směrnice 2015/2366, požadavky na přístup se nevyhnutelně použijí na toto schéma. Jak totiž bylo připomenuto v bodě 45 tohoto rozsudku, zástupce je definován v čl. 4 bodu 38 této směrnice jako „fyzická nebo právnická osoba, která jménem platební instituce poskytuje platební služby“, a přestože sám zástupce nutně není poskytovatel platebních služeb, jeho role musí být vzhledem k její povaze postavena v každém případě na roveň roli poskytovatele platebních služeb.
- 66 Tento výklad není zpochybněn argumentem, který předložila MasterCard Europe, že situace, v nichž třístranné schéma platebních karet podléhá požadavkům na přístup, musí být totožné se situacemi, v nichž takový systém podléhá povinnostem týkajícím se mezibankovním poplatkům na základě čl. 1 odst. 5 a čl. 2 bodu 18 nařízení 2015/751, jejichž dosah a platnost byly předmětem předběžných otázek ve věci, která vedla k vydání dnešního rozsudku American Express (C-304/16).
- 67 V tomto ohledu je dostatečné poukázat na to, že znění čl. 1 odst. 5 i čl. 2 bodu 18 nařízení 2015/751, které se mimo jiné vztahují na situace, v nichž třístranná schémata platebních karet musí být považována za čtyřstranná schémata platebních karet pro účely uplatňování povinností stanovených tímto nařízením, včetně povinností o mezních hodnotách pro mezibankovní poplatky, se v mnoha ohledech liší od znění čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366.
- 68 I když je pravda, že se cíle sledované dvěma kategoriemi požadavků, na něž odkazuje bod 66 tohoto rozsudku, překrývají, jelikož oba dva míří zejména na zajištění rovného zacházení se soutěžiteli a na zajištění účinné hospodářské soutěže na trzích plateb, nic to nemění na tom, že jak povaha těchto dvou kategorií požadavků tak legislativní akt, do něhož každá z kategorií požadavků patří, jsou rozdílné.
- 69 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy, je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice 2015/2366 musí být vykládán v tom smyslu, že třístranné schéma platebních karet, které uzavřelo dohodu s partnerem v rámci společného označování, není zbaveno možnosti využít výjimku upravenou v tomto ustanovení, a tedy nepodléhá požadavkům uvedeným v čl. 35 odst. 1 této směrnice v případě, že tento partner v rámci společného označování není poskytovatelem platebních služeb a neposkytuje platební služby v tomto schématu, pokud jde o společně označované produkty. Naproti tomu třístranné schéma platebních karet, které využívá zástupce za účelem poskytování platební služby, nemá možnost využít tuto výjimku, a tedy podléhá požadavkům uvedeným ve výše citovaném čl. 35 odst. 1.

K druhé otázce

- 70 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je to, zda je článek 35 směrnice 2015/2366 neplatný, jelikož stanoví požadavky na přístup použitelné na třístranné schéma platebních karet, které uzavřelo dohodu s partnerem v rámci společného označování, který sám neposkytuje platební služby v uvedeném schématu, pokud jde o společně označované produkty, nebo které využilo zástupce za účelem poskytování platebních služeb.
- 71 Úvodem je třeba poznamenat, že výklad čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) směrnice 2015/2366, který uveden v bodě 69 tohoto rozsudku, v případě smluv o společném označování plně neodpovídá výkladu, na jehož základě předkládající soud pokládá druhou předběžnou otázku.

72 S ohledem na odpověď podanou na první předběžnou otázku je tak třeba odpovědět na druhou otázku pouze v rozsahu, v němž se týká určení toho, zda článek 35 směrnice 2015/2366 je neplatný z důvodu, že požadavky stanovené v odstavci 1 tohoto článku jsou použitelné na třístranné schéma platebních karet, které využívá zástupce pro účely poskytování platebních služeb.

K nesplnění povinnosti odůvodnění

73 Pokud jde o povinnosti uvést odůvodnění, je třeba připomenout, jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, že ačkoli musí z odůvodnění unijního aktu vyžadovaného článkem 296 odst. 2 SFEU jasně a jednoznačně vyplývat úvahy toho, kdo daný akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, a Soudní dvůr mohl provést přezkum, není potřeba, aby toto odůvodnění uvádělo veškeré relevantní skutkové nebo právní okolnosti. Dále platí, že splnění povinnosti uvést odůvodnění musí být posuzováno nejen s ohledem na znění aktu, ale rovněž s ohledem na jeho kontext a na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (rozsudek ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 70 a citovaná judikatura).

74 Soudní dvůr kromě toho opakovaně rozhodl, že pokud z aktu s obecnou působností vyplývá základní cíl, který orgán sledoval, bylo by přehnané vyžadovat zvláštní odůvodnění pro jednotlivé volby technické povahy (rozsudek ze dne 3. března 2016, Španělsko v. Rada, C-26/15 P, nezveřejněný, EU:C:2016:132, bod 31 a citovaná judikatura).

75 V projednávané věci z bodů 49, 50 a 52 směrnice 2015/2366 vyplývá dostatečně jasně logika, která je základem pro použití požadavků stanovených v čl. 35 odst. 1 této směrnice na třístranná schémata platebních karet, jež využívají poskytovatele platebních služeb nepatřícího do skupiny při zajišťování fungování schématu nebo třetí osobu, jejíž role může být postavena na roveň takového poskytovatele. Konkrétně, jak vyplývá z bodu 60 tohoto rozsudku, z těchto bodů odůvodnění vyplývá, že cílem uvedeného článku 35 je v podstatě zajistit, aby každý poskytovatel platebních služeb mohl mít přístup ke službám v oblasti technické infrastruktury platebních systémů, aby bylo zajištěno rovné zacházení v celé Unii s různými kategoriemi poskytovatelů platebních služeb, a tak zachována účinná hospodářská soutěž na trzích plateb.

76 Z týchž bodů odůvodnění nadto vyplývá, že by požadavky na přístup v podstatě musí umožnit každému poskytovateli platebních služeb, aby měl přístup za podmínek stanovených směrnicí 2015/2366 ke službám v oblasti technické infrastruktury platebních systémů, unijní normotvůrce rovněž zamýšlel stanovit rozdílné zacházení s poskytovateli platebních služeb, pokud rozdíly mezi těmito poskytovateli takové zacházení odůvodňují. I když tedy považoval unijní normotvůrce za vhodné vyjmout uzavřená třístranná schémata platebních karet z těchto požadavků na přístup, aby podpořil hospodářskou soutěž platebních systémů, měl naproti tomu za to, že v případě, kdy se třístranné schéma platebních karet rozhodne otevřít tím, že využije poskytovatele platebních služeb nepatřícího do skupiny nebo třetí osoby, jako je zástupce, jehož role může být postavena na roveň takového poskytovatele, přibližuje se fungování tohoto systému fungování klasického čtyřstranného systému, takže potřeba podpořit uvedenou hospodářskou soutěž již neodůvodňuje to, aby bylo takové schéma vyňato z uvedených požadavků na přístup.

77 Kromě toho z bodu 52 odůvodnění směrnice 2015/2366 vyplývají rozdíly, které existují mezi uzavřenými soukromými třístrannými systémy platebních karet a zavedenými tradičními platebními systémy, a to rozdíly, které vysvětlují, že použití požadavků na přístup na třístranná schémata platebních karet je odůvodněno pouze tehdy, pokud fungování těchto schémat znamená, že spadají do působnosti čl. 35 odst. 2 prvního pododstavce písm. b) této směrnice.

78 Z toho vyplývá, že ustanovení směrnice 2015/2366, na která odkazuje bod 75 tohoto rozsudku, vysvětlují celkovou situaci, která vedla unijního normotvůrce k tomu, že rozhodl, že třístranná schémata platebních karet, která uzavřela dohody o zastupování, podléhají požadavkům na přístup

stanoveným v čl. 35 odst. 1 této směrnice, a rovněž vysvětlují obecné cíle, kterých má toto rozhodnutí dosáhnout, čímž umožňují zúčastněným seznámit se s odůvodněním uvedeného rozhodnutí a Soudnímu dvoru provést přezkum v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 73 tohoto rozsudku.

- 79 Za těchto okolností neměl v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 73 a 74 tohoto rozsudku unijní normotvůrce povinnost uvést ve směrnici 2015/2366 konkrétní důvody, na základě kterých musí v každé z dotčených situací třístranný systém platebních karet podléhat požadavkům na přístup.
- 80 Nelze tedy mít za to, že směrnice 2015/2366 je stížena vadou spočívající v nedostatku odůvodnění v tomto ohledu, která by mohla vést k neplatnosti jejího článku 35.

K existenci zjevně nesprávného posouzení

- 81 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že platnost článku 35 směrnice 2015/2366 je zpochybňována ve sporu v původním řízení z důvodu, že toto ustanovení je údajně stíženo zjevně nesprávným posouzením, jelikož požadavky na přístup stanovené v odstavci 1 tohoto článku se nepoužijí na třístranná schémata platebních karet, která uzavřela dohody o zastupování, jelikož unijní normotvůrce nemohl důvodně přijmout ustanovení takového rozsahu.
- 82 Z informací předložených Soudnímu dvoru v rámci řízení v projednávané věci však nevyplývá, že by unijní normotvůrce z tohoto důvodu zatížil článek 35 směrnice 2015/2366 vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení.
- 83 Konkrétně žádná skutečnost předložená Soudnímu dvoru neumožňuje prokázat, že se unijní normotvůrce dopustil pochybení, když měl za to, že zahrnutí takového systému do působnosti čl. 35 odst. 1 směrnice 2015/2366 přispěje k dosažení cílů připomenutých v bodech 57 až 63 tohoto rozsudku.

K porušení zásady proporcionality

- 84 Je třeba připomenout, že zásada proporcionality podle ustálené judikatury Soudního dvora vyžaduje, aby akty unijních orgánů byly s to dosáhnout uskutečnění legitimních cílů sledovaných dotyčnou právní úpravou a nepřekračovaly meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné (rozsudek ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 67 a citovaná judikatura).
- 85 Pokud jde o soudní přezkum dodržování těchto podmínek, Soudní dvůr přiznal unijnímu normotvůrci v rámci výkonu pravomocí, které jsou mu svěřeny, širokou posuzovací pravomoc v oblastech, ve kterých jeho činnost předpokládá volby jak politické, tak ekonomické či sociální povahy a v nichž má provést komplexní posouzení a hodnocení. Nejedná se tedy o otázku, zda opatření přijaté v takové oblasti je jedinou nebo nejlepší možností, neboť legalita tohoto opatření může být dotčena pouze jeho zjevnou nepřiměřeností ve vztahu k cíli, který hodlají příslušné orgány sledovat (rozsudek ze dne 8. června 2010, Vodafone a další, C-58/08, EU:C:2010:321, bod 52 a citovaná judikatura).
- 86 V projednávané věci neumožňuje žádná skutečnost předložená Soudnímu dvoru prokázat, že ustanovení článku 35 směrnice 2015/2366 není s to dosáhnout uskutečnění jím sledovaných legitimních cílů, které jsou připomenuty v bodech 57 až 62 tohoto rozsudku.
- 87 Naopak vzhledem k tomu, jak vyplývá z bodů 63 a 65 tohoto rozsudku, že by mohlo být obtížné dosáhnout cílů směrnice 2015/2366, zejména cíle článku 35 této směrnice, který spočívá v zajištění rovných podmínek hospodářské soutěže v oblasti poskytování platebních služeb, kdyby třístranné schéma platebních karet, které využilo zástupce, nepodléhalo požadavkům na přístup, nebylo zjevně nepřiměřené s ohledem na tyto cíle podrobit i takovéto schéma těmto požadavkům.

- 88 Z výše uvedeného vyplývá, že přezkum druhé otázky neodhalil nic, co by mohlo ovlivnit platnost článku 35 směrnice 2015/2366.

K nákladům řízení

- 89 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 35 odst. 2 první pododstavec písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES, musí být vykládán v tom smyslu, že třístranné schéma platebních karet, které uzavřelo dohodu s partnerem v rámci společného označování, není zbaveno možnosti využít výjimku upravenou v tomto ustanovení, a tedy nepodléhá požadavkům uvedeným v čl. 35 odst. 1 této směrnice v případě, že tento partner v rámci společného označování není poskytovatelem platebních služeb a neposkytuje platební služby v tomto schématu, pokud jde o společně označované produkty. Naproti tomu třístranné schéma platebních karet, které využilo zástupce za účelem poskytování platebních služeb, nemá možnost využít tuto výjimku, a tedy podléhá požadavkům uvedeným ve výše citovaném čl. 35 odst. 1.
- 2) Přezkum druhé předběžné otázky neodhalil nic, co by mohlo ovlivnit platnost článku 35 směrnice 2015/2366.

Podpisy.